

Forvaltningsrevisjonsrapport - økonomistyring

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsskogan kommune

Møtedato

26.02.2026

Saknr

03/26

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-217

TI-&58

Arkivsaknr 25/165 - 15

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget slutter seg til forvaltningsrevisjonsrapporten - økonomistyring.

2. Saken oversendes kommunestyret med slik innstilling til vedtak:

1) *Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten økonomistyring til orientering.*

2) *Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger:*

- *Oppdatere delegeringsreglementet, og vurdere om det er behov for at videredelegering presiseres i eget videredelegeringsreglement.*
- *Sørge for en samstemt forståelse av hva som ligger i økonomireglementets føringer for intern budsjettoppfølging, og hvilke frister som gjelder for de enkelte rapporteringspunktene.*
- *Vurdere behovet for å tydeliggjøre rutinene for prosjektstyring*
- *Sørge for tilstrekkelig opplæring til ansatte med økonomiansvar.*
- *Sette inn og følge opp eksisterende tiltak for å heve kvaliteten i økonomirapportene til kommunestyret.*
- *Vurdere antallet budsjettreguleringer gjennom året, og drøfte hensikten med disse.*
- *Benytte planlagte møtepunkt med kommunestyret til å avklare gjensidige forventninger i økonomiarbeidet.*

3) *Kommunestyret ber kommunedirektøren innen 01.09.26 om skriftlig rapport til kontrollutvalget på hvordan forholdene i pkt. 2 er fulgt opp.*

Vedlegg

Forvaltningsrevisjonsrapport -Økonomistyring

Saksopplysninger

Kommunelovens § 23-3 sier at det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon i kommunen.

Kommunestyrets vedtak i sak 58/24 lød blant annet slik:

Kontrollutvalget bes gjennomføre en forvaltningsrevisjon med sikte på å undersøke om kommunedirektøren har tilstrekkelig tilgang på ressurser, kompetanse og verktøy for å kunne ha løpende kontroll på økonomien. Forvaltningsrevisjonen bør gjennomføres blant annet med bakgrunn i at det flere år har vært budsjettregulering i desember mens det et par måneder senere ved regnskapsavleggelsen oppstår betydelige avvik mellom regulert budsjett og regnskap. Denne forvaltningsrevisjonen skal ha første prioritet."

Kontrollutvalget fattet slikt vedtak i sak 10/25 den 08.04.25:

1. *Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon på økonomistyring med innspill gitt i kst. sak 58/24.*
2. *Revisjonen bes å komme med prosjektplan til kontrollutvalgets møte 28.05.25.*

Kontrollutvalget fattet så i sak 17/25 slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalget opprettholder sitt bestillingsvedtak i sak 10/25 og ber revisor innpasse innspill til prosjektplan gitt i dagens møte.*
2. *Revisor bes å komme med prosjektplan til kontrollutvalgets møte 22.09.25.*

Kontrollutvalget godkjente prosjektplanen i sak 25/25 med slikt vedtak:

1. *Revidert Prosjektplan datert 12.09.25 godkjennes med slike endringer:*
 - *Det tas i tillegg inn en beskrivende problemstilling i prosjektplanen:*
«Kommunestyret ønsker i klartekst svar på årsaken til at de betydelige budsjettmessige avvik som oppstod i løpet av en måned eller to i årsskiftet 2022/23, 2023/24 og 2024/225, samt om ikke dette kunne ha vært avdekket tidligere ved at man hadde kontroll og oversikt over inntekter og utgifter. Dersom det er forutsette inntekter/utgifter (som ikke var kjent i desember året i forveien) må forvaltningsrevisjonen kartlegge dette og gi kommunestyret svar på det spørsmålet de stiller.»
 - *Kommunestyrets vedtak den 20.06.24 på 1.prioritet forvaltningsrevisjon økonomistyring skal i sin helhet gjengis i prosjektplanen.*
2. *Rapporten forventes levert februar 2026 innenfor den angitte ressursbruk på 200 timer.*
3. *Kontrollutvalget skal orienteres underveis fra revisor for å kunne ta stilling til evt. behov for endringer i prosjektplanen*

Endelig rapport ble oversendt 06.02.26.24. Rapporten besvarer følgende problemstillinger, jfr. vedtatt prosjektplan:

- *Har kommunen tilfredsstillende systemer og rutiner for budsjettoppfølging?*
- *Hva er årsaken til avvikene mellom budsjettregulering i desember og årsregnskapet, og i hvilken grad kunne avvikene vært avdekket på et tidligere tidspunkt?*

Avgrensning og presisering av undersøkelsen er beskrevet i kap. 1.2 Avgrensning og beskrivelse og vurdering av metodene er beskrevet i kap. 1.5.

Kommunedirektøren har avgitt høringssvar 04.02.26, jfr. rapportens vedlegg 2. Revisor har ut fra høringssvaret gjort mindre endringer i rapporten. Dette er nærmere beskrevet i kap. 1.6. Revisor har innhentet data gjennom intervju og dokumentgjennomgang, og vurderer at det samlet sett gir nok faktagrunnlag for vurderingene.

Budsjettoppfølging og rapportering

Styrende dokumenter

Det er utledet to revisjonskriterier:

- *Ansvar for (intern) budsjettoppfølging skal være definert og formalisert.*
 - *Kommunen skal ha reglement eller rutiner som avklarer administrative oppgaver og frister innen budsjettoppfølging.*

Revisor har gjort slike vurderinger:

- *Ansvar for intern budsjettoppfølging er definert, men styrende dokumenter der ansvaret er formalisert er utdatert, mangler eller er lite kjent/i bruk i organisasjonen*
Kriteriet er vurdert som delvis oppfylt.
- *Kommunen har reglement og rutiner som avklarer administrative oppgaver og frister innen budsjettoppfølging.*
Kriteriet er vurdert som oppfylt.

Budsjettoppfølging

Det er utledet slike revisjonskriterier:

- *Budsjettoppfølging skal utøves i tråd med delegering og reglement/rutiner.*
 - o *Dersom budsjetttrammene skal disponeres annerledes enn forutsatt, skal dette skje i henhold til*
kommunens egne føringer i økonomireglementet.
- *Kommunen skal sørge for nødvendige verktøy/systemer for budsjettoppfølging.*
- *Kommunen skal sørge for opplæring til ansatte med ansvar for budsjettoppfølging som*

sikrer nødvendig kunnskap om økonomiarbeidet.

- Kommunen skal kartlegge/vurdere hvor det er størst risiko (størst sannsynlighet for vesentlige feil) i budsjettoppfølgingen.
- Den administrative ledelsen skal gjennomføre kontrollaktiviteter for å forebygge og avdekke budsjettavvik gjennom året.

Revisor har gjort slike vurderinger:

- Budsjettoppfølging utøves i hovedsak i tråd med delegering og reglement/rutiner.
 - Dersom budsjetttrammene skal disponeres annerledes enn forutsatt, skjer dette i henhold til kommunens egne føringer i økonomireglementet.

Kriteriet er vurdert som i hovedsak oppfylt.

- Kommunen har verktøy/systemer for budsjettoppfølging.

Kriteriet er vurdert som oppfylt.

- Kommunen har ikke sørget for tilfredsstillende opplæring til ansatte med ansvar for budsjettoppfølging som kan sikre nødvendig kunnskap om økonomiarbeidet.

Kriteriet er vurdert som ikke oppfylt.

- Kommunen har kartlagt/vurdert hvor det er størst risiko (størst sannsynlighet for vesentlige feil) i budsjettoppfølgingen.

Kriteriet vurderes som i hovedsak oppfylt.

- Den administrative ledelsen har ikke i tilstrekkelig grad gjennomført kontrollaktiviteter for å forebygge og avdekke budsjettavvik gjennom året.

Kriteriet er vurdert som i liten grad oppfylt.

Rapportering til kommunestyret

Det er utledet slike revisjonskriterier:

- Kommunedirektøren skal minst to ganger i året rapportere til kommunestyret om den økonomiske utviklingen, sammenholdt med årsbudsjettet. Rapporten skal være i tråd med kommunens bestemmelser i økonomireglementet.
- I tilfeller der utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal dette forklares, og forslag til nødvendige tiltak skal fremmes. Kommunedirektøren skal foreslå endringer i årsbudsjettet for å oppfylle kravene til realisme og balanse.
- Kommunen skal sørge for tilfredsstillende kvalitet på økonomirapporteringen til kommunestyret.

Revisor har gjort slike vurderinger:

- Kommunedirektøren rapporterer minst to ganger i året til kommunestyret om den økonomiske utviklingen, sammenholdt med årsbudsjettet. Rapporten er i hovedsak i tråd med kommunens bestemmelser i økonomireglementet.

Kriteriet er vurdert som oppfylt.

- I tilfeller der utviklingen tilsier vesentlige avvik, er dette forklart og det er foreslått tiltak. Kommunedirektør har foreslått endringer i årsbudsjettet for å oppfylle kravene til realisme og balanse.

Kriteriet er vurdert som oppfylt.

- Kommunen sørger i liten grad for tilfredsstillende kvalitet på økonomirapporteringen til kommunestyret.

Kriteriet er vurdert som i liten grad oppfylt.

Revisor konkluderer med at kommunen i noen grad har tilfredsstillende systemer og rutiner for budsjettoppfølging. Ut fra dette gir revisor slike anbefalinger:

- Oppdatere delegeringsreglementet, og vurdere om det er behov for at videredelegering presiseres i eget videredelegeringsreglement.
- Sørge for en samstemt forståelse av hva som ligger i økonomireglementets føringer for intern budsjettoppfølging, og hvilke frister som gjelder for de enkelte rapporteringspunktene.
- Vurdere behovet for å tydeliggjøre rutineene for prosjektstyring.
- Sørge for tilstrekkelig opplæring til ansatte med økonomiansvar.
- Sette inn og følge opp eksisterende tiltak for å heve kvaliteten i økonomirapportene til

kommunestyret.

- *Vurdere antallet budsjettreguleringer gjennom året, og drøfte hensikten med disse.*
- *Benytte planlagte møtepunkt med kommunestyret til å avklare gjensidige forventninger i økonomiarbeidet*

Avvik mellom siste budsjettregulering og årsregnskapet

Prosjektplanen gir følgende beskrivende problemstilling:

Hva er årsaken til avvikene mellom budsjettregulering i desember og årsregnskapet, og i hvilken grad kunne avvikene vært avdekket på et tidligere tidspunkt?

Revisjonen har med utgangspunkt i kommunestyrets presisering og saksdokumenter tilknyttet budsjettreguleringer i desember og årsregnskap søkt å belyse overnevnte problemstilling. I kap. 3.2 gitt en oppsummering av de vesentligste avvikene mellom siste budsjettregulering og årsregnskapet, slik de er beskrevet i kommunens økonomirapporter. Dataene som beskrives i kapittelet må derfor ikke leses som en fullstendig og komplett oversikt over avvik og årsaker mellom desemberreguleringen og årsskiftet.

Jfr. kap. 2 i rapporten sier revisor at rapporten har vært utfordrende å få et tydelig og helhetlig bilde av status for regnskap mot budsjett ut fra økonomirapportene. Oppsummeringen er derfor slik revisor har forstått den, og de tar forbehold om evt. misoppfatninger

Revisor finner at de største avvikene skriver seg til rammeområde 1. Videre skriver revisor at flere av inntektene og utgiftene var delvis eller helt ukjente før desember måned, mens andre i større grad kunne vært forutsett. Hvilke avvik som kunne vært forutsett tidligere fremkommer i siste kolonne i tabell 2.

Vurdering

Sekretariatet viser til framlagte rapport og er av den oppfatning at den svarer ut problemstillingene i prosjektplanen.

Rapporten viser at kommunen har reglement og rutiner vedrørende budsjettregulering og regnskapsrapportering, men at det på flere områder er vesentlig rom til forbedring. Sekretariatet vil i så henseende peke på følgende av revisors vurderinger:

- *Ansvar for intern budsjettoppfølging er definert, men styrende dokumenter der ansvaret er formalisert er utdatert, mangler eller er lite kjent/i bruk i organisasjonen*
- *Kommunen har ikke sørget for tilfredsstillende opplæring til ansatte med ansvar for budsjettoppfølging som kan sikre nødvendig kunnskap om økonomiarbeidet.*
- *Den administrative ledelsen har ikke i tilstrekkelig grad gjennomført kontrollaktiviteter for å forebygge og avdekke budsjettavvik gjennom året.*
- *Kommunen sørger i liten grad for tilfredsstillende kvalitet på økonomirapporteringen til kommunestyret.*

I sum er sekretariatet også av den oppfatning at forbedringer på de ovenfornevnte punkter kan gi bedre samsvar vedrørende rapportering og budsjettregulering sent på året.

Kontrollutvalget anbefales å slutte seg til den fremlagte rapport. Saken anbefales videre oversendt kommunestyret med innstilling på å ta forvaltningsrevisjonsrapporten til orientering, samt å be kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger i innstillingens pkt. 3. Kommunestyret anbefales til slutt å be kommunedirektøren innen 01.09.26 gi skriftlig rapport til kontrollutvalget på hvordan anbefalingene er fulgt opp.